

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Boekholtstraat 6

Monumentnummer : GM213

Straat : Boekholtstraat
Huisnummer : 6
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CW

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2662

Naam object : ---
Bouwjaar : 1450-1550, XIXA
Bouwstijl : ---
Architect : Nb
Oorspronkelijke functie : woning
Huidige functie : garage, opslag

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 19-06-2017
Datum aanwijzing : 20-02-2018



Situering

Pand gelegen aan de Boekholtstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel langs de straat.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond onder een schilddak met de nok haaks op de rooilijn. Het pand heeft een kelder, een begane grond, een eerste verdieping en een zolder. Het linkerdeel van de begane grond is kadastraal afgesplitst en wordt apart verhuurd als achteringang voor het pand Meipoortstraat 17-19. Het rechterdeel van de

begane grond van Boekholtstraat 6 fungeert als garage en toegang voor de bovenwoning van het pand Meipoortstraat 15.

Historie

De Boekholtstraat is gelegen op de grens van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw en de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding.

De straat wordt gekenmerkt door bebouwing van een of twee lagen met een kap veelal parallel aan de straat, overwegend in gebruik als schuur en opslag, afgewisseld met woonhuizen en panden met de nok haaks op de straat. Nog in de tweede helft van de 20^e eeuw is een enkele woning verbouwd tot schuur of garage.

Beknopte bouwgeschiedenis

Boekholtstraat 6 is in haar tegenwoordige staat in de 15^e of 16^e eeuw gebouwd en waarschijnlijk in de tweede helft van de 19^e eeuw gemoderniseerd, waarbij het huidige gepleisterde beeld met lijstgevel tot stand kwam. Het is niet uit te sluiten dat het pand tussentijds al eens is verbouwd, mogelijk in de 18^e eeuw. Hierop kunnen de zware grenen kozijnen in de voorgevel wijzen en de dito balken van de verdiepingsvloer. Opvallend is dat de overgang in de gebruikte balken voor de verdiepingsvloer, alsmede die van de zoldervloer min of meer overeen komt met de positie van de zware bouwmuur die in de kelder de voorste van de achterste kelder scheidt. Een vergelijkbare overgang op deze plaats in de plattegrond is ook op zolder waarneembaar in de beëindiging van de eiken flieringbalken en de overgang van rechthoekig gezaagde, eiken daksporen naar rond naaldhout in het achterste deel van de kapconstructie. Mogelijk heeft in het verleden de muur in de kelder tot in de nok doorgelopen, zodat het beeld ontstaat van een stenen, onderkelderd woonhuis met een vierkante plattegrond aan de achterzijde waartegen een rechthoekig bouwdeel stond van één bouwlaag met balken met peerkraalsleutelstukken en een zolder. Dit is in de 18^e eeuw dan wel de 19^e eeuw aangepast om een volwaardige eerste verdieping mogelijk te maken. Hierbij is de kapconstructie gedemonteerd en onder een flauwere kaphoek met het aanwezige hout weer opgebouwd.

Rond 1960 is de indeling van de gevel op de begane grond van een entree links en twee schuifvensters rechts gewijzigd naar twee getoogde inrijopeningen. De woninginrichting met gang achter de entree en kamers rechts werd verwijderd alsmede een schouw rechtsvoor. Tevens werd een klein deel van de verdiepingsbalklaag vervangen en centraal tegen de rechter bouwmuur een nieuwe trapopgang gemaakt. Na een periode van verwaarlozing heeft rond 1995 het pand groot onderhoud gehad waarbij de kroonlijst is aangepast.

Exterieur

De voorgevel is geheel voorzien van een oude portland cementlaag. Op de begane grond twee getoogde inrijopeningen met in schoon metselwerk uitgevoerde segmentbogen. Rechts voorzien van dubbele wagendeuren, de opening links is na 1995 voorzien van een witte kunststof systeemdeur met imitatie bossingpanelen. Op de eerste verdieping heeft de gevel drie symmetrisch geplaatste, vierruits schuifvensters met wisseldorpel, gevat in zwaar uitgevoerde grenen kozijnen met houten lekdorpijls.

De gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel zonder architraaflijst, een vlak fries en een geprofileerde goot op klossen als kroonlijst. Boven de goot een gesloten dakschild van rood gebakken verbeterde Hollandse dakpannen.

De achtergevel is geheel gepleisterd en op de begane grond op twee muurdammen links en rechts na geheel uitgebroken en voorzien van houten deuren. Op de erfscheiding tussen de percelen Meipoortstraat 15 en 17-19 staat een in schoon metselwerk uitgevoerde, gemetselde muurdam. Op de verdieping zijn twee vensters aanwezig, beide met zwaar uitgevoerde grenen kozijnen met houten lekdorpels en op de hoeken voorzien van een kraal. Vanaf de achterzijde bezien is de rechter muurdam wat breder dan de linker; de twee vensters zijn dus enigszins links van het midden van de achtergevel geplaatst. Binnen de kozijnen zijn enkelruits ramen geplaatst. De gevel wordt beëindigd met een zinken bakgoot. Het achterste dakschild is belegd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde oude holle dakpannen.

Interieur

Kelder: het pand heeft aan de achterzijde een kelder die bereikbaar is via een gemetselde trap. De kelder is uitgevoerd met vier kleine kruisgewelven tussen gordelbogen die in het midden worden opgevangen door een gemetselde kolom. Een doorgang voert naar een smalle kelderruimte aan de voorzijde. Deze ruimte is van een tongwelf voorzien. De kelder heeft links achter een kelderlicht.

Begane grond: Deze ruimte is door een moderne halfsteens muur van witte kalkzandsteen in twee helften gedeeld. Alleen het rechter deel van de begane grond is bezocht. In de rechter muur is ter hoogte van de keldertrap een in het verleden met handvormsteen dichtgemetselde doorgang met eiken deurkozijn aanwezig.

De verdiepingsbalklaag is geheel in het zicht en bestaat uit vijf grenen balken met kraal aan de straatzijde met een raveling voor een verdwenen stookkanaal rechts. Ter hoogte van de keldertrap en de erboven gesitueerde trap naar de eerste verdieping is de balklaag vernieuwd met machinaal gezaagd naaldhout. Het achterste deel van de verdiepingsvloer (boven de kelder) bestaat uit een viertal zwaar gedimensioneerde eiken balken met een vierkante doorsnede.

Eerste verdieping: deze is toegankelijk met een verdreven steektrap met kwart aan de onderzijde en een trapleuning met dubbele stalen spijlen waarop een platte, zwart geplastificeerde handlijst op een houten lijst. Het onderste deel van de handlijst is verticaal bevestigd op een rechthoekige trappaal. De eerste verdieping is een ongedeelde ruimte die aan de straatzijde van daglicht wordt voorzien met drie vierruits schuifvensters met wisseldorpel. De muurdammen tussen de vensters zijn gemetseld van een fors formaat handvorm baksteen. Rechtsvoor tegen de zijmuur een stookkanaal. De balklaag van de zolderverdieping is geheel in het zicht en bestaat voor het grootste deel uit zwaar uitgevoerde, eiken, enkelvoudige balken die zijn voorzien van peerkraalsleutelstukken. De balken van de achterste vierbalkvakken (boven de kelder) hebben deze sleutelstukken niet. De ruimte wordt aan de achterzijde van daglicht voorzien door twee vensters met enkelruits ramen. In eerste instantie zullen in de vensters schuifvensters hebben gefunctioneerd.

Zolder: deze ruimte is niet toegankelijk en niet bezocht. Door het trapgat is de constructie bekeken. Deze is opgebouwd als sporenkap met grotendeels hergebruikte, rechthoekig gezaagde, eiken daksporen die in eerste instantie op de aanwezige eiken flieringsbalken waren gekeept en van enkele, halfhouts gespijkerde haanhouten waren voorzien. Bij het verlagen van de kap zijn de haanhouten aan de onderzijde tegen de

sporen gespijkerd. Een deel is in de 20^e eeuw vervangen en aan de zijkant tegen de sporen gespijkerd. Het achterste deel van de sporen bestaat uit geschild rond naaldhout dat afsteunt op flieringen van naaldhout. Het geheel wordt gedragen door twee eiken dakbalkgebinten, opgebouwd uit krommers en korbeels. Het achterste van de twee is gedemonteerd geweest en mogelijk met van elders afkomstig hout weer opgebouwd. Telmerken zijn vooralsnog niet waargenomen.

Bouwdossiers

28-08-1995 verbouwing deel bedrijfspand tot woning

Literatuur

Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 6 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 110)

Waardering

Het pand dateert uit de vijftiende of zestiende eeuw met aanpassingen uit de achttiende, negentiende en twintigste eeuw. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging van het pand direct aan de straat, de stedenbouwkundig-historische relatie met de verkaveling en de architectuurhistorische en bouwhistorische betekenis van het pand. Het laatste is vooral gelegen in de aanwezigheid van een belangwekkend historisch casco achter de voorgevel, die bestaat uit een bouwhistorisch interessante en waardevolle kelder met gemetselde kruisgewelven, een historische verdiepingsbalklaag in het achterste deel van het pand en een bijzondere, eiken zolder balklaag met peerkraalsleutelstukken die in de 15 of 16^e eeuw zal zijn geplaatst. Ook is het pand in het bezit van een historische, eiken kapconstructie.

Het object Boekholtstraat 6 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de bouwhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is architectuurhistorisch van enig belang voor Doesburg als voorbeeld van een sobere woonhuisgevel, verbouwd tot dubbele garage in de 20^e eeuw voor het overige daterend uit de late middeleeuwen waarvan de hoofdvorm en diverse constructieve en bouwhistorisch relevante delen zijn bewaard, waaronder de bouwmuren, de kelder met kruisgewelven, de zolderbalklaag met peerkraalsleutelstukken en de eiken kapconstructie.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de aanpalende buurpanden langs de Boekholtstraat.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historisch pand met restanten van de voor Doesburg kenmerkende opbouw met voor- en onderkelderd achterhuis, gebouwd aan een secundaire straat in de historische stad.